

Jan Szczepański

"Sociologická Revue", R. 9, red. S. A. Blaha, J. L. Fischer, E. Chalupný, Brno 1938 : [recenzja]

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 8/1-4, 238-239

1946

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

artykuły: L. Wirth, profesor socjologii na University of Chicago, pisze **The Unfinished Business of American Democracy** (Niedokończona sprawa Demokracji Amerykańskiej) i W. G. M u e l d e r, prof. etyki społecznej i dziekan Szkoły Teologicznej w Uniwersytecie Bostońskim pisze na temat **National Unity and National Ethic** (Narodowa jedność i narodowa etyka). Po tym zagajeniu następuje 20 kilkastronicowych artykułów na temat uprzedzeń grupowych, ujętych w działy: wychowanie, przemysł, i handel, rząd, mieszkanie, organizacje prywatne, środki porozumiewania się i rozrywki, badania. R. Lippitt i M. Radke w art. **New Trends in the Investigation of Prejudice** informuje o nowych prądach w badaniach nad przesądami.

W dziale recenzji omówione jest z górą 50 nowości, wśród których na uwagę zasługują: J. T. A d a m s: **Big Business in a Democracy**. N. Y. 1945, str. 291; C. L. B e c k e r: **Freedom and Responsibility in the American Way of Life**. N. Y. 1945, str. XLII i 122; J. F r a n k: **Fate and Freedom: A Philosophy for Free Americans**. N. Y. 1945, str. VIII i 375; St. C. D r a k e i H. R. C a y t o n: **Black Metropolis. A study of Negro Life in a Northern City**. N. Y. 1945, str. XXXIV i 809; G. E i s l e r, A. N o r d e n i A. S c h r e i n e r: **The Lesson of Germany**. N. Y. 1945, str. 222; D. R. G a d g i l: **Poona, A socioeconomic Survey**. Part I: Economic. Poona, India 1945, str. X i 300; H. B. G r i n s t e i n: **The Rise of Jewish Community of New York, 1654—1860**. Philadelphia 1945, str. XIII i 645; A. E. K a h n: **Great Britain in the World Economy**. N. Y. 1946, str. XIII i 314. R. H. L o w i e: **The German People. A Social Portrait to 1914**. N. Y. str. 143; *The New York Times*, Members of the Staff: **The Newspaper — Its Making and its Meaning**. N. Y. 1945, str. VIII i 207; W. A. O r t o n: **The Literal Tradition**. New Haven. 1945, str. XIV i 317; I. P r u i t t: **A Daughter of Man**. New Haven 1935, str. X i 249. (Autobiografia chińskiej robotnicy); M. C. Y a n g: **A Chinese Village**. N. Y. 1945, str. XVII i 275; L. W. S i m m o n s: **The Role of the Aged in Primitive Society**, New Haven 1945, str. VI i 317.

J. Cł.

Sociologická Revue. Orgán Masarykovy Sociologické Společnosti. Ridi. S. A. Blaha, J. L. Fischer, E. Chalupný. Wydává Sociologický seminár Masarykovy university w Brně. Ročník IX. 1938.

Cele, założonego w r. 1930 Przeglądu, sformułował ówczesny minister spraw zagr. E. Benesz, następująco: 1) opracowywanie problemów związanych z powstaniem nowego państwa Czechosłowackiego, 2) informowanie zagranicy o wynikach socjologii w krajach słowiańskich i małych krajach Europy środkowej i wschodniej, 3) informowanie świata o pracach socjologii czechosłowackiej. Przegląd miał być poświęcony również pracom z zakresu polityki, pojętej nie tylko jako sztuka i nauka, lecz również jako wychowywanie dla demokracji.

Przez 9 lat pismo spełniało zarysowaną sobie rolę. Wychodziło co roku w dwóch zeszytach półrocznych. Omawiany poniżej rocznik 9-ty w zeszycie 1—2 obejmuje następujące prace: Z. M y s ł a k o w s k i i F. G r o s s: **Nás ryzkum proletariátu (Nasze badania nad proletariatem)**. Artykuł stanowi wyjątek z książki „proletariat a kultura“, która wyszła niedawno w języku polskim w Krakowie. S t e l l a R u s c e v a (Bułgaria) **Meze utlačivé sily spolecenského prostrédi** (Granice nacisku

społecznego). Mirosław Hladik **Svatkové inseráty** (ogłoszenia małżeńskie). Autor przedstawia tu statystyczne studium opracowane na materiałach prasowych. Willy Haas **K. sociologii a technice filmu** (Z socjologii i techniki filmu) przedstawia pierwszą część wyników swoich badań.

W części drugiej zeszytu p. t. Dokumenty, E. Chalupny daje krótką monografię wyższej szkoły nauk politycznych w Pradze.

Część trzecia poświęcona jest **socjologii słowiańskiej**. Dr Ivan Esity informuje tu o rozwoju i stanie współczesnym socjologii chorwackiej. Krytyczny przegląd książek i czasopism daje część czwarta, najobszerniejsza: obejmuje następujące działy: Socjologia współczesna (46 recenzji); Problemy demograficzne (11 recenzji); Socjologia wsi (11 rec.); Problemy narodowościowe (3 rec.); Zagadnienia polityki, prawa i państwa (10 rec.); Teoria socjalizmu (9 rec.); Zagadnienia gospodarcze (9 rec.); Zagadnienia religii (5 rec.); Zagadnienia wiedzy (6 rec.); Socjologia wychowania (15 rec.). Jak więc widzimy przegląd opracowany jest bardzo skrupulatnie.

Część piąta zawiera bieżącą kronikę wydarzeń, a szósta usystematyzowaną bibliografię na 20 stronach.

Zeszyt ten daje nam pogląd na sposób redagowania normalnych półrocznych zeszytów Przeglądu. Natomiast zeszyt 3—4 nosi tytuł: **W tragicznych dniach narodu i państwa**. Rozpada się on na dwie części: **My o sobę** i drugą **Svet o nás** i zawiera prace socjologów czeskich oświetlających kryzys państwa czeskiego w jesieni r. 1938, oraz głosy socjologów innych państw, do których redakcja się zwróciła o ocenę położenia narodu i państwa czeskiego z punktu widzenia socjologicznego, prawnego i moralnego.

A. Bláha daje **Poznamky sociologovy na okraj tragicznych dni** (Komentarz socjologa na marginesie tragicznych dni). E. Chalupny: **Jubilejni čičtovani. J. I. Fischer: Na krikovatce. T. Cep: Československy venkov na prahu druhé republiky. (Wieś czechosłowacka na progu drugiej republiki). A. Obrdlík: Demokracie s jednon politickon stranon?** (Demokracja monopartyjna?) Artykuły te potwierdzają, że socjologowie czescy ciągle spełniali swój obowiązek pracy nad problemami swego państwa, a zarazem stanowią bardzo ważny dokument.

W części drugiej spotykamy głosy 18 uczonych zagranicznych odpowiadających na ankietę z pełną sympatią dla Czechosłowacji i nadzieją zwycięstwa prawa i sprawiedliwości. Zeszyt ten stanowi niezwykły dokument socjologiczny i historyczny.

Jan Szczepański (Poznań 1939).